

eulotka

4.

grudzień 2002

Biuletyn Przedstawicielstwa Polskich Organizacji Pozarządowych w Brukseli

Spis treści:

Integracja europejska a sprawa pozarządowa

Zakończyły się negocjacje akcesyjne i wszystko wskazuje na to, że o ile opowiemy się w referendum na „tak” przystąpimy łączy do Unii Europejskiej. Czy warunki członkostwa w UE, dotyczą spraw ważnych dla polskich organizacji pozarządowych i czy w ogóle organizacje mają w tej sprawie jakieś stanowisko? Czy rozszerzenie Unii wpłynie na sposób funkcjonowania sektora pozarządowego?

Integracja europejska oznacza także działania pozarządowe na Wschodzie – debata podczas III Ogólnopolskiego Forum Inicjatyw Pozarządowych

W kolejnych numerach Eulotki staramy się pokazywać zmiany, jakie zachodzą dla organizacji pozarządowych w Polsce w wyniku przystępowania do UE.

Ten numer Eulotki poświęcony jest bardzo różnym dziedzinom: począwszy od aktywności polskich organizacji pozarządowych na Wschodzie, poprzez zasadę zrównoważonego rozwoju przy planowaniu i wydatkowaniu funduszy europejskich, podsumowanie regionalnych konsultacji społecznych dotyczących Funduszy Strukturalnych, a skończywszy na zdrowiu publicznym. Wszystkie te – tak różne – dziedziny łączy jedno: fundusze europejskie. Część z nich to programy nowe dla Polski, stopniowo udostępniane wraz z coraz bliższym momentem akcesji. Program TACIS został otwarty dla polskich podmiotów i pod koniec roku 2002 uruchomił konkursy, w ramach których mogą ubiegać się o dofinansowanie NGOs i samorządy z Polski. Również pod koniec tego roku Polska przystąpiła do programu wspólnotowego „Zdrowie publiczne”. Projekty finansowane z Funduszy Strukturalnych będą realizowane dopiero po wstąpieniu Polski do UE, ale teraz, wraz z końcem roku, dobiega końca proces ogólnych ustaleń, co do ich wydatkowania.

Wykorzystanie środków unijnych powinno bazować na pewnych podstawowych zasadach. Należy do nich zasada zrównoważonego rozwoju: przedstawimy wyniki badań organizacji ekologicznych nad tym, na ile bierze się pod uwagę zrównoważony rozwój przy planowaniu i wydatkowaniu przedakcesyjnych funduszy europejskich oraz czy te fundusze, przeznaczone na ochronę środowiska, rzeczywiście środowisku służą. Coraz więcej także mówi się o dialogu obywatelskim: przedstawiamy kolejne kroki w kierunku lepszego uregulowania relacji pomiędzy władzą publiczną a organizacjami pozarządowymi na płaszczyźnie europejskiej.

Miejmy nadzieję, że organizacje pozarządowe będą się czuć coraz pewniej w procesie integracji europejskiej – po obu stronach, zarówno unijnej, jak i tej „kandydującej”. I że nie będą one jedynie biernymi odbiorcami tych dobrodziejstw (jak i zagrożeń), ale że zaangażują się w zrozumienie i uspołecznienie procesu integracji.

Renata Kozłicka

- **Uszczelnić i współpracować – nowe programy współpracy przygranicznej i międzyregionalnej**

str. 3

- **Za rubieżą na rzecz NGOsów**

str. 4

- **Zdrowie w UE – nowy program**

str. 5

- **Działania regionalnych łączników-ekspertów – sprawozdanie z pierwszego etapu realizacji projektu**

str. 7

- **Notatki – seminaria, konferencje, spotkania – jesień 2002**

str. 13

- **Kalendarium wydarzeń**

str. 14

Zasady funkcjonowania Przedstawicielstwa

Przedstawicielstwo zostało powołane przez kilkanaście organizacji i federacji, które podpisały **Akt Założycielski**, a także **Kartę Zasad Działania Organizacji Pozarządowych**.

Przyjmowanie nowych członków

Przedstawicielstwo ma formułę otwartą i przewiduje przyjmowanie nowych członków.

Zainteresowane organizacje, które chcą przystąpić do Przedstawicielstwa muszą spełnić kilka warunków:

- przysłać list intencyjny (na adres biura warszawskiego)
- dołączyć roczne sprawozdanie merytoryczne i finansowe
- przysłać opis prowadzonych działań
- podpisać **Akt Założycielski** oraz **Kartę Zasad Działania Organizacji Pozarządowych**.

Nowi członkowie przyjmowani są, na wniosek Zarządu, decyzją Rady Programowej. Składka roczna wynosi 2 000 PLN. Do Przedstawicielstwa można przystąpić jako pojedyncza organizacja lub jako federacja/związek organizacji.

Ogólne zasady funkcjonowania:

- informacje uzyskiwane przez Przedstawicielstwo są powszechnie dostępne dla organizacji pozarządowych i innych zainteresowanych. Dystrybuowane są głównie poprzez EUlotkę i portal pozarządowy www.ngo.pl
- Przedstawicielstwo zajmuje się wyłącznie problematyką sektora pozarządowego.

Jakie prawa przysługują członkom Przedstawicielstwa ?

Członkowie mogą:

- zgłaszać indywidualne zapytania i prośby do Przedstawicielstwa (zarówno do biura w Brukseli jak i w Warszawie);
- zlecić Przedstawicielstwu poszukanie partnera z UE do wspólnego realizowania projektu;
- zlecić Przedstawicielstwu pomoc w zorganizowaniu wizyty studyjnej w Brukseli, w tym umówienia z odpowiednimi osobami z instytucji i organizacji europejskich;
- korzystać z biura w Brukseli;
- korzystać z pomocy i usług Przedstawicielstwa przy organizowaniu staży w Brukseli;
- mogą przy pisaniu projektów powoływać się na bezpośredni wkład w projekt, jakim jest dostęp do informacji w Brukseli w ramach Przedstawicielstwa.

Rada Programowa Przedstawicielstwa

Radę Programową tworzą wszyscy członkowie Przedstawicielstwa. Obecnie członkami są:

- Federacja Polskich Banków Żywności,
- Fundacja im. Stefana Batorego,
- Fundacja Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych,
- Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej,
- Fundacja Wspomagania Wsi,
- Instytut Spraw Publicznych,
- Polska Fundacja im. Roberta Schumana,
- Polska Rada Ruchu Europejskiego,
- Sieć SPLOT,
- Stowarzyszenie KLON/JAWOR,
- Stowarzyszenie na rzecz FIP,
- Wspólnota Robocza Związków Organizacji Socjalnych,
- Związek Stowarzyszeń Biur Porad Obywatelskich,
- Centrum Stosunków Międzynarodowych,
- Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć,
- Ośrodek Promowania Przedsiębiorczości, Sandomierz
- Wschodnio-Zachodnia Sieć Współpracy Kobiet NEWW – Polska

Zarząd Przedstawicielstwa

Wg **Aktu Założycielskiego** „Zarząd składa się z 5 osób delegowanych przez Członków, z czego dwie osoby reprezentujące odpowiednio Fundację im. Stefana Batorego oraz Stowarzyszenie FIP. Pozostali trzech członkowie Zarządu wybierani są przez Radę na okres 9 miesięcy od momentu rozpoczęcia działania Przedstawicielstwa”. Kryterium wyboru osób do Zarządu jest ich gotowość do czynnego zaangażowania się w sprawy Przedstawicielstwa.

Członkowie Zarządu

kadencja: kwiecień 2002 – grudzień 2002:

Jakub Boratyński – Fundacja im. Stefana Batorego
Ewa Szymczak – Stowarzyszenie na rzecz FIP
Marek Borowski – Federacja Polskich Banków Żywności
Jacek Kucharczyk – Instytut Spraw Publicznych
Tomasz Bańka – Polska Fundacja im. Roberta Schumana

W posiedzeniach Zarządu uczestniczą również: przedstawiciel – *Paweł Krzeczunowicz*, łącznik – *Renata Koźlicka*, redaktor, poprzedni członkowie Zarządu oraz zewnętrzny doradca – *Agnieszka Mazur-Barańska*. ■

Uszczelnić i współpracować

– nowe programy współpracy przygranicznej i międzyregionalnej

Równoległe z procesem uszczelniania granic (i związanym z tym wprowadzeniem wiz dla wschodnich sąsiadów przez Polskę od lipca 2003 r.) Unia przeznacza coraz więcej środków na pomoc dla swych przyszłych obszarów peryferyjnych (do których należeć będzie polska ściana wschodnia) oraz na rzecz współpracy przygranicznej. Oznacza to także możliwości finansowania projektów, które mogą zainteresować organizacje pozarządowe. Źródłem tych środków będzie zarówno program TACIS Cross-Border Cooperation, jak i w nieco dalszej perspektywie – inicjatywa wspólnotowa INTERREG.

TACIS Cross-Border Cooperation (CBC)

Program współpracy transgranicznej TACIS CBC (zarówno część Small Projects Facility, jak i jego odmiana Micro Projects Facility), który dotyczy obszarów na zachodniej granicy Rosji, Białorusi, Ukrainy i Mołdawii, już w 2001 r. był dostępny dla polskich samorządów lokalnych i regionalnych (a także z innych krajów kandydujących), choć jedynie w roli partnerów. Przy następnym przetargu (ogłoszenie przewidziane jest w grudniu 2002 r.) polskie samorządy będą mogły w nim uczestniczyć także jako organizacje składające wnioski.

Celem programu jest współpraca samorządów dla rozwiązania spraw ważnych dla regionów przygranicznych i związanych z reformą administracji lokalnej, sprawami społecznymi, rozwojem lokalnym, jak i ochroną środowiska oraz efektywnym wykorzystaniem energii. Współfinansowanie ze strony UE wynosi do 80%, granty wynoszą ok. 100.000-200.000 euro, projekty mogą trwać zwykle do 18 miesięcy. W przypadku Micro Projects Facility maksymalna kwota grantu wynosi 50.000 euro. O granty mogą się ubiegać wszelkie szczeble samorządów w regionach objętych programem (z województw sąsiadujących z Ukrainą, Białorusią i Rosją), związki samorządów tamże lub organizacje typu non-profit z tych regionów blisko związane z samorządem (np. niektóre agencje rozwoju regionalnego). Inne lokalne organizacje z regionu (o ile są typu non-profit) mogą być dodatkowymi partnerami projektu.

INTERREG

Interreg jest programem finansowanym z Funduszy Strukturalnych, a zatem dostępny tylko dla państw członkowskich Unii Europejskiej (Polska

będzie z niego korzystać po przystąpieniu do UE). Dotyczy on: współpracy transgranicznej pomiędzy regionami, zarówno dla granic wewnętrznych jak i zewnętrznych UE (tzw. Interreg IIIa), współpracy władz lokalnych, regionalnych i krajowych różnych państw Unii (IIIb), czy też wymiany informacji pomiędzy regionami nt. wdrażania polityki regionalnej (IIIc). O współfinansowanie projektów ze środków Interreg mogą ubiegać się wszelkie typy instytucji, które mają swą siedzibę w regionach uczestniczących w Interreg (ich listę ustala Komisja Europejska), oraz zajmują się pracą związaną z priorytetami tego programu (ustalonymi przez Komitet Sterujący w poszczególnych państwach UE).

Współfinansowanie z Interreg wynosi do 75% kosztów projektu o ile obszar, gdzie ten projekt się odbywa, został zakwalifikowany do Celu 1 dla Funduszy Strukturalnych (cała Polska jest objęta Celem 1, a więc zasada 75% dotyczy wszystkich polskich regionów, kwalifikujących się do Interreg-u).

Rodzaj projektów finansowanych z Interreg-u to cały szereg działań mających na celu podniesienie konkurencyjności danego regionu¹. Jeżeli chodzi o udział Polski w Interreg IIIa, będzie on dostępny dla regionów znajdujących się w pasie powiatów przygranicznych, którego ostateczny skład zostanie prawdopodobnie ustalony w styczniu 2003 r. Aktualnie Komisja Europejska pracuje nad zasadami udziału Polski i nowych państw członkowskich w tej inicjatywie. Nie należy spodziewać się małych grantów, będą to większe działania, choć dołączeniem do nich mogą być zainteresowane różnej wielkości NGOs.

Koordinacja TACIS i INTERREG

Od kiedy Finlandia stała się państwem członkowskim Unii Europejskiej w 1995 r., jej granica z Rosją stała się też pierwszym przypadkiem bezpośredniego styku pomiędzy państwem UE i państwem „TACIS”, a zatem także pomiędzy Interreg IIIa i TACIS CBC. Choć cele tych programów są bardzo zbliżone, ich odmienna konstrukcja i podstawa prawna stały się poważnym utrudnieniem dla organizacji i instytucji, które chciałyby korzystać z obydwu źródeł dla przeprowadzenia projektu przy granicy.

Na Komisję Europejską zaczął być wywierany nacisk na rzecz lepszej koordynacji tych programów. Rzeczywiście w ciągu ostatnich dwóch lat doszło do lepszej harmonizacji tematycznej tych działań, koordynowane są terminy zaproszeń do składania

ofert i konkursów, wyznaczane są komplementarne cele programowe, preferowane są projekty łączące finansowanie z tych źródeł (w przypadku TACIS Small Projects Facility już 60% projektów dotyczy działań związanych bezpośrednio z Interreg). Organizacje wdrażające projekty nadal jednak spotykają się z poważnymi utrudnieniami, powodującymi m.in. że jeden z partnerów projektu (np. rosyjska organizacja, która nie otrzymała finansowania z TACIS) uczestniczy w nim bez otrzymywania funduszy.

Ponieważ Interreg i TACIS leżą w gestii różnych działów Komisji (Dyrekcja Generalna ds. Polityki Regionalnej – dla programu Interreg, z drugiej strony EuropeAid w imieniu Dyrekcji Generalnej ds. Stosunków Zewnętrznych

– dla TACIS) nie należy się spodziewać szybkiego rozwiązania trudności związanych ze współpracą między programami. Co najwyżej Komisja będzie się starała dobrze poinformować zainteresowane instytucje, które mogą się zapisać do listy wysyłkowej Interreg-TACIS, niebawem zaczynającej funkcjonowanie². I nadal preferować tych, którzy się odważą na taki montaż finansowy.

Paweł Krzczunowicz

¹ Szczegóły i listy obszarów tematycznych pod adresami www.europa.eu.int/comm/regional_policy/interreg3/abc/abc_en.htm dla Interreg IIIa oraz IIIb, jak i www.interreg3c.net/sixcms/home_en/ dla Interreg IIIc.

² Wniosek wpisania na listę należy wysłać pod adres regio-interreg3@cec.eu.int

Za rubieżą na rzecz NGOów

Chociaż finansowanie unijne na rzecz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w Polsce dobiega końca (w związku z różnymi decyzjami rządu polskiego szybciej aniżeli tego by wymagała Bruksela), otwierają się nowe możliwości dla tych organizacji, które częściowo lub w całości wyspecjalizowały się we wsparciu na rzecz NGOów w krajach byłego Związku Radzieckiego. Dostęp polskich organizacji pozarządowych do środków unijnych przeznaczonych na rzecz rozwoju trzeciego sektora w krajach takich jak Rosja czy Ukraina staje się możliwy. Liczbę polskich NGO zainteresowanych taką możliwością szacuje się na kilkaset.

Pomoc zagraniczna Unii Europejskiej na rzecz krajów Wspólnoty Niepodległych Państw (WNP) oraz Mongolii prowadzona jest w ramach programów TACIS. Indywidualne programy pomocowe prowadzone w każdym państwie WNP uzupełnione są programami dla całego obszaru TACIS¹ zarządzane z Brukseli. Do nich należy tzw. program na rzecz budowy instytucji (TACIS Institution Building Partnership Programme – IBPP²). IBPP jest programem przyjaznym dla NGO nie tylko ze względu na jego tematykę, ale zarówno ze względu na jego skalę. Sprzyjać będzie współpracy polskich organizacji z ich odpowiednikami na Ukrainie, w Rosji itp.

W grudniu 2002r. rozpoczyna się wdrażanie pierwszej edycji IBPP (konkurs odbył się wiosną tego roku), który jest kontynuacją dwóch wcześniejszych programów unijnych, TACIS LIEN (na rzecz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego) oraz TACIS City Twinning (na rzecz współpracy samorządów lokalnych). Inna część IBPP dotyczy także programu szkolenia i wymiany pracowników administracji centralnej. Dla NGOów istotna jest część IBPP pt. wsparcie dla społeczeństwa obywatelskiego i inicjatyw lokalnych (Support to Civil Society and Local Initiatives), gdy skierowana jest na organizacje pozarządowe, organizacje typu non-profit

działające na rzecz lokalnego rozwoju gospodarczego oraz na samorządy regionalne i lokalne.

Nacisk kładziony jest z jednej strony na rozwój tamtejszych samorządów i NGOów przez współpracę z organizacjami z krajów Unii oraz (począwszy od kolejnej edycji programu) krajów do Unii kandydujących, a z drugiej strony na budowanie partnerstwa pomiędzy tymi instytucjami. Celem programu jest wsparcie organizacji lokalnych, tak aby wzmocnić demokrację, gospodarkę rynkową, złagodzić skutki społeczne okresu reform i wspierać praworządność.

Raz do roku (Komisja stara się, aby ogłoszenie ukazywało się zawsze w grudniu) przeprowadzane są zaproszenia do składania ofert. Projekty zwykle trwają do 18 miesięcy i finansowanie unijne opiewają na sumę ok. 100.000-200.000 Euro; współfinansowanie ze strony UE nie może przekraczać 80% ogólnych kosztów projektu. Finansowane są projekty z całego szeregu dziedzin, od reformy administracji publicznej, przez sprawy socjalne, do ochrony środowiska i rozwoju lokalnego (choć priorytetowe są działania określone w unijnym programie indykatywnym dla danego państwa). W ramach IBPP finansować można różnego rodzaju działania szkoleniowe, wizyty studyjne itp.

Od tej edycji programu wnioski mogą składać także organizacje z Polski i innych krajów kandydujących wraz z partnerem z kraju WNP. Do źródeł finansowania działalności polskich organizacji pozarządowych na wschodzie dołączają środki unijne. W pierwszej edycji IBPP, 32% wniosków złożyły NGO (w odróżnieniu od samorządów czy organizacji zrzeszających biznesu) i jeżeli nie pochodziły z państw WNP, to najczęściej były to organizacje niemieckie czy brytyjskie.

Paweł Krzczunowicz

¹ Republiki byłego ZSRR (bez Estonii, Litwy i Łotwy) oraz Mongolia.

² Podstawowe informacje na temat IBPP (w języku angielskim): www.europa.eu.int/comm/europeaid/projects/ibpp/civilsociety_en.htm

Zdrowie w Unii Europejskiej

– nowy program

23 września 2002 przyjęta została ostatnia wersja ramowego programu wspólnotowego w dziedzinie zdrowia publicznego na lata 2003-2008. Program jest częścią wspólnotowej Strategii na rzecz Zdrowia, przyjętej w maju 2000 r. przez Komisję Europejską wspólnie z Parlamentem Europejskim oraz Radą, która ustanowiła wtedy program wspólnotowy w dziedzinie zdrowia publicznego na lata 2001 – 2006 (obecnie przedłużany na kolejne lata). 14 kwietnia 2001 Parlament Europejski dodatkowo przyjął liczne poprawki do pierwotnej wersji programu.

Jednocześnie z przyjęciem programu ramowego utraciło moc prawną osiem funkcjonujących dotąd programów w zakresie zdrowia publicznego.

Kwestia zdrowia jest przedstawiana jako jeden z priorytetów Unii. Strategia na rzecz Zdrowia opiera się na najważniejszym w tej kwestii artykule - art. 152 Traktatu Wspólnotowego. Zgodnie z nim działanie Unii Europejskiej na rzecz ochrony zdrowia społeczeństwa jest zagwarantowane jako uzupełnienie działań na szczeblu krajowym na zasadzie subsydiarności, tj. w momentach, gdy aktywność państw w tej dziedzinie nie wystarcza na odpowiednie zapewnienie ochrony zdrowia obywateli. W podejmowanej przez UE polityce wszelkiego rodzaju działaniach zapewnienie musi być wysoki poziom tej ochrony.

Struktura programu

Program będzie trwał przez sześć lat, który uznany został za wystarczający do przeprowadzenia odpowiednich działań. Ostatnia wersja przyjęta we wrześniu wskazuje na okres od stycznia 2003 r. do grudnia 2008 r.

Nadrzędnym celem programu jest wkład w podwyższenie poziomu ochrony zdrowia obywateli europejskich, wskazywanie na występujące nierówności w dostępie do ochrony zdrowia, zachęcanie do współpracy między państwami. Aby zrealizować cel nadrzędny wyznaczone zostały cele ogólne:

1. Polepszenie informacji i wiedzy na temat rozwoju zdrowia publicznego (stworzenie systemu informacyjnego przekazującego politykom, profesjonalistom związanym ze zdrowiem oraz opinii publicznej najważniejsze kwestie i dane o zdrowiu publicznym), utrzymanie interwencji zdrowotnych oraz sprawnego systemu zdrowotnego poprzez rozwój, wzmocnienie mechanizmów wczesnego ostrzegania, szybkiego reagowania, nadzoru, itp.;
2. Polepszenie zdolności do szybkiej odpowiedzi na zagrożenia związane ze zdrowiem, np. z chorobami zakaźnymi. Proces integracji Unii polegający m. in. na swobodnym przemieszczaniu się osób zwiększa potrzebę kontroli w tej kwestii;

3. Zwrócenie uwagi na zdrowotne kwestie przez promocję zdrowia, środki zapobiegania chorobom, wspieranie i rozwój szeroko rozumianych działań promocji zdrowia oraz przez stosowanie instrumentów zmniejszających zagrożenie dla zdrowia publicznego.

Ogólne cele programu muszą być poparte konkretnymi działaniami, które będą wdrażane za pośrednictwem licznych środków (*measures*).

W Aneksie do programu zostały one szczegółowo wymienione. Należą do nich między innymi:

Ad cel 1:

- rozwój systemu monitorowania zdrowia publicznego przez ustalenie jakościowych i ilościowych wskaźników dla stanu zdrowia, chorób i ich zdrowotnych wyznaczników, metod zbierania danych dla monitoringu i analiz oraz stworzenie odpowiednich baz danych z uwzględnieniem wieku i płci;
- polepszenie systemu transferu oraz dzielenia się informacjami na temat zdrowia (poprzez poprawę współdziałania, komunikacji między Komisją a administracjami państw, które są odpowiedzialne za opiekę zdrowotną), stworzenie bazy regularnie uaktualnianej, dostępnej na stronach internetowych Komisji oraz krajowych oraz dostępnej dla administracji zdrowotnej i różnych środowisk zajmujących się tematyką zdrowia;
- rozwój mechanizmów do analiz porad, relacji, informacji i konsultacji w sprawach zdrowotnych, w tym rozwijanie sieci wspólnotowych w celu:
 - a. opracowywania analiz i przygotowywania raportów na temat stanu zdrowia, aby identyfikować czynniki zagrożenia i brak wiedzy w poszczególnych kwestiach,
 - b. monitorowania i przeprowadzania analizy na temat nowych technologii związanych ze zdrowiem,
 - c. monitorowania i przeprowadzania analizy sieci połączeń między dostawcami usług medycznych,
- rozwijanie wzorcowych mechanizmów dla wspólnotowych strategii i krajowych polityk i działań w zakresie przeciwdziałania chorobom, promocji i ochrony zdrowia;
- rozwijanie wspólnych działań w ramach „e-Euro-py” dla polepszenia informacji o dostępie do lekarstw w internecie;
- sporządzanie raportów w kwestiach związanych ze zdrowiem;
- prowadzenie konsultacji, rozprowadzanie informacji i raportów, rad i rekomendacji;
- wspieranie wymiany informacji i doświadczeń (przykłady dobrej praktyki);

- udział w tworzeniu zintegrowanej strategii na rzecz zdrowia;
- Ad 2 cel:**
- poprawa zdolności do dostrzeżenia chorób zakaźnych;
- wspieranie operacji sieciowych poprzez wspólne badania, szkolenia, ciągłą ocenę zagrożeń;
- rozwój strategii i mechanizmów prewencyjnych, wymiany informacji oraz odpowiedzi na zagrożenia chorobami niezakaźnymi, włącznie z chorobami specyficznymi dla płci lub chorobami rzadkimi;
- wymiana informacji na temat szczepień i strategii odpornościowych;
- poprawa bezpieczeństwa i jakości ludzkich organów i czuwanie nad ich dystrybucją;

Ad 3 cel:

- analizowanie sytuacji i rozwój strategii związanych z społeczno-gospodarczymi determinantami zdrowia;
- analizowanie sytuacji i rozwój strategii związanych ze środowiskiem naturalnym i wpływ tego środowiska na kwestie zdrowotne;
- rozwijanie różnych metod, które zajmowałyby się oceną efektywności strategii promujących zdrowie.

Całkowity budżet programu na najbliższe sześć lat wynosi 312 mln euro. Ustanowiony zostanie specjalny Komitet do współpracy z Komisją przy wdrażaniu programu, w skład którego wejdą przedstawiciele państw członkowskich, a przewodniczącym będzie reprezentant Komisji. Program został otwarty dla krajów EFTA, stowarzyszonych państw Europy Środkowo-Wschodniej oraz Cypru, Malty i Turcji. Położy również nacisk na współpracę z krajami trzecimi i organizacjami międzynarodowymi (Światowa Organizacja Zdrowia, Rada Europy, OECD). W celu uzyskania większej efektywności i sprawności ustalony zostanie system monitoringu i ewaluacji programu – Parlament Europejski będzie otrzymywał przygotowaną przez Komisję informację na temat rocznego planu pracy.

W celu zapewnienia jak najwyższego poziomu ochrony zdrowia środki, zawarte w programie mogą zostać podjęte jako wspólne działania (*joint actions*) z innymi programami i działaniami Wspólnoty z dziedziny ochrony konsumenta, ochrony socjalnej, badań i rozwoju technologii, wymiany danych między administracjami, dot. statystyki, edukacji, środowiska, itd. Komisja zobowiązana jest czuwać nad tym, aby istniała pełna integralność i komplementarność pomiędzy tym programem a innymi programami Wspólnoty.

Wpływ rozszerzenia Unii Europejskiej na strategię na rzecz zdrowia

W Strategii cały rozdział poświęcony jest wpływowi rozszerzenia Unii na zdrowie. Wynika z niego, że w ramach działań na rzecz rozwoju polityki zdrowotnej należy bardzo poważnie brać pod uwagę zbliżające się poszerzenie Unii o kolejne państwa, które mają częstokroć inne problemy w dziedzinie zdrowotnej od państw Piętnastki. Niosą ze sobą nowe zagrożenia, w szczególności

choroby zakaźne. Jako biedniejsze kraje, gdzie wydatki na służbę zdrowia są z pewnością skromniejsze (oprócz Cypru), mają także słabsze systemy opieki zdrowotnej. Będą potrzebowały dogłębnej reformy, aby zwiększyć swoją efektywność i dorównać krajom Europy Zachodniej. Reformy polegać będą między innymi na zmianie legislacji. Już obecnie Wspólnota wspiera kraje kandydackie poprzez program Phare i inne instrumenty strukturalne, aby dostosować normy prawne związane z systemem opieki zdrowotnej do standardów unijnych.

Otwarcie tego programu już teraz na kraje kandydujące jest również elementem wspierającym dostosowanie polityki zdrowotnej do systemu obowiązującego w Unii.

Nina Musiał

SIECI ORGANIZACJI EUROPEJSKICH zajmujących się zdrowiem publicznym

EPHA – jest to Europejski Sojusz ds. Zdrowia Publicznego, który reprezentuje ponad 80 pozarządowych i innych nie nastawionych na zysk organizacji działających na rzecz zdrowia w Europie. EPHA ma na celu promowanie i ochronę interesów zdrowotnych wszystkich obywateli żyjących w Europie oraz umacnianie dialogu pomiędzy instytucjami unijnymi, obywatelami i organizacjami pozarządowymi w zakresie wspierania polityki prozdrowotnej. Jego działalność w szczególności opiera się na:

- monitorowaniu procesu podejmowania decyzji w instytucjach UE;
- zwiększaniu przepływu informacji na temat promocji zdrowia oraz poziomu rozwoju polityki zdrowia publicznego wśród wszystkich zainteresowanych (urzędników Komisji Europejskiej, członków Parlamentu Europejskiego, państw członkowskich, krajów kandydujących, organizacji oraz wszystkich obywateli);
- promowaniu większej świadomości wśród Europejczyków oraz NGOśw na temat kierunku rozwoju tej polityki, różnego rodzaju inicjatyw europejskich, które w jakikolwiek sposób dotyczą kwestii zdrowia obywateli Unii, tak aby mogli oni uczestniczyć w procesie podejmowania decyzji oraz w odpowiednich programach;
- wspieraniu na poziomie europejskim współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi z krajów członkowskich z organizacjami krajów akcesyjnych w zakresie promocji zdrowia i zdrowia publicznego.

www.epha.org

EUPHA – Stowarzyszenie na rzecz Zdrowia Publicznego w Europie jest organizacją parasolową dla europejskich stowarzyszeń zajmujących się tematyką zdrowia publicznego. Jest utworzoną w 1992 r., międzynarodową, wielodyscyplinarną, naukową organizacją skupiającą około 9000 ekspertów w celu wymiany naukowej i współpracy na obszarze Europy. EUPHA promuje i wspiera badania naukowe i działania w praktyce dotyczące zdrowia publicznego, działa na rzecz poprawy komunikacji między politykami, naukowcami i praktykami oraz utworzenia platformy dla wymiany informacji, doświadczeń i wyników badań. Promuje wspólne, efektywne badania w Europie i inne działania w dziedzinie zdrowia publicznego.

www.eupha.org

ASPHER (*Association of Schools of Public Health in the European Region*) – jest kluczową niezależną organizacją w Europie zrzeszającą szkoły edukujące w zakresie zdrowia publicznego, zajmującą się wzmocnieniem znaczenia zdrowia publicznego poprzez szkolenia specjalistów, poświęcających się temu tematowi zarówno jako praktycy, jak i naukowcy. Organizacja została utworzona 36 lat temu i zrzesza ponad 60 instytucjonalnych członków. Tego typu członkostwo jest otwarte dla różnego rodzaju szkół lub wydziałów, departamentów lub innych jednostek odpowiedzialnych za edukację w sferze zdrowia publicznego w Europie. Instytucje te znajdują się w krajach członkowskich Unii, Rady Europy, europejskiej części Światowej Organizacji Handlu.

www.ensp.fr/asper

opracowanie: Nina Musiał

Działania regionalnych łączników-ekspertów w procesie przygotowań do Funduszy Strukturalnych Sprawozdanie z pierwszego etapu realizacji projektu

Geneza projektu

W roku 2002 miał miejsce proces planowania przez rząd Funduszy Strukturalnych (FS) dla Polski. Do końca roku miał powstać Narodowy Plan Rozwoju, mówiący o kierunkach i warunkach skorzystania przez Polskę z FS oraz o wpływie tych Funduszy na rozwój kraju. Oprócz tego toczyły się prace nad przygotowaniem programów operacyjnych dla poszczególnych obszarów wsparcia przez FS (rozwój konkurencyjności gospodarki, ochrona środowiska, rozwój obszarów wiejskich, zasobów ludzkich, rozwój regionalny, transport, rybołówstwo).

Na początku roku 2002 Ministerstwo Gospodarki rozpoczęło formalne rozmowy ze Stowarzyszeniem na rzecz Forum Inicjatyw Pozarządowych (FIP) o pomocy w zakresie włączenia NGOów w programowanie¹ Funduszy Strukturalnych. Z inicjatywy FIP doszło do współpracy organizacji pozarządowych z niektórymi resortami już na etapie tworzenia programów operacyjnych (był to rodzaj pomocy merytorycznej ze strony NGOów). Do tych prac NGOsy zostały włączone przede wszystkim przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. W większości dziedzin jednak, takich jak np. rozwój przedsiębiorczości czy ochrona środowiska, do takiej współpracy z NGOami nie doszło.

Najpoważniejszym przedsięwzięciem po stronie pozarządowej było wyłonienie sieci łączników-ekspertów regionalnych, których funkcją jest zwiększenie udziału NGOów w kształtowaniu polityki regionalnej, tj. w uczestnictwie w programowaniu Funduszy Strukturalnych (FS) w regionie oraz przygotowanie do absorpcji tych Funduszy.

Uwarunkowania techniczne

Projekt wyłonienia sieci łączników rozpoczął się w marcu 2002 z inicjatywy Stowarzyszenia na rzecz Forum Inicjatyw Pozarządowych, Przedstawicielstwa Polskich Organizacji Pozarządowych w Brukseli oraz Fundacji im. S. Batorego (również przy wsparciu operacyjnym i finansowym tej Fundacji). Na pierwsze ogólnopolskie spotkanie w Fundacji Batorego zaproszeni zostali przedstawiciele organizacji pozarządowych z różnych branż z każdego województwa. Organizacje, podzielone na 16 grup wojewódzkich, uzgadniały wspólne działania regionalne na rzecz wyboru łącznika-eksperta.

Rekrutacja łączników rozpoczęła się w kwietniu. W większości województw procedura wyborów miała podobny tryb: organizacje inicjujące wybory (głównie te, które uczestniczyły w spotkaniu warszawskim

w marcu) informowały o rekrutacji w lokalnych mediach, w Internecie, za pośrednictwem list dyskusyjnych, a także pocztą tradycyjną i innymi kanałami komunikacyjnymi. Informacja zawierała zaproszenie do składania kandydatur na łącznika oraz zaproszenie na spotkanie (lub kilka spotkań), podczas których dokonano wyboru kandydatów.

Kandydaci mogli być zgłaszani przez organizacje, przyjmowano też kandydatury od zainteresowanych osób indywidualnych. Wymogami stawianymi kandydatom była m.in. znajomość problematyki trzeciego sektora, rozwoju regionalnego, funduszy europejskich, języka angielskiego, a także możliwość poświęcenia odpowiedniej ilości czasu (dlatego uważano, że byłoby lepiej, aby łącznikami nie byli liderzy dużych organizacji). Ponadto kandydaci mieli przygotować teksty autorskie poświęcone tematyce rozwoju swojego regionu i roli sektora pozarządowego w rozwoju regionalnym.

Proces rekrutacyjny we wszystkich województwach przebiegł w miarę sprawnie, także dzięki zaangażowaniu organizacji w regionach. Poświęciły one temu czas pracę i własne fundusze, wydały materiały informacyjne. W jednych województwach był to proces ogólnoregionalny, w innych wyboru łącznika dokonało wąskie grono organizacji, jednak później osoba ta uzyskała akceptację w regionie. W ten sposób wybrani w regionach kandydaci zgłaszani byli do Komisji Rekrutacyjnej² w Warszawie, która z przedstawionych kandydatur wybierała dwóch łączników na każde województwo. Jeśli województwa zgłosiły nie więcej niż dwóch kandydatów – i o ile nie było przeciwwskazań formalnych, związanych np. z kwalifikacjami kandydatów – osoby te były automatycznie zatwierdzane do funkcji łącznika przez Komisję Rekrutacyjną.

Jedynie w województwie dolnośląskim nie udało się ostatecznie wybrać łączników, ze względu na dwa niemogące dojść ze sobą do porozumienia duże ugrupowania z tego regionu. Sytuacja ma charakter przejściowy: w szkoleniach uczestniczą 3 osoby, jednak nie są one uznane formalnie za łączników oraz nie dostają dotacji na działania.

W kilku województwach wyłoniono tylko jednego łącznika lub druga osoba została dokooptowana w późniejszym okresie.

Sposób funkcjonowania łączników został określony następująco: każdy łącznik związany jest z jakąś organizacją/institucją w regionie. Łącznik był lub jest: zatrudniony w tej organizacji (zwykle kontynuuje swą

dotychczasową pracę); lub jest utrzymywany przez grupę organizacji; albo też określona instytucja/organizacja udostępnia łącznikowi lokal na dyżury. Łącznicy nie otrzymują wynagrodzenia za swoją „łącznikową” pracę, a więc ich praca ma charakter wolontarystyczny. Wsparcie finansowe, otrzymywane z Fundacji im. Batorego, może być przeznaczone wyłącznie na działania operacyjne łączników. Dotacja przekazywana jest dla organizacji, z którą związany jest łącznik. Dofinansowanie wynosi 2 tys. PLN na jednego łącznika na okres 3 miesięcy.

Oprócz wsparcia finansowego na prowadzenie działań, łącznicy uczestniczą nieodpłatnie w serii szkoleń, organizowanych specjalnie dla nich. Obejmują one tematykę funduszy przedakcesyjnych, strukturalnych, polityki regionalnej, inicjatyw wspólnotowych, prac rządowych nad przygotowaniem do Funduszy Strukturalnych (programy operacyjne oraz Narodowy Plan Rozwoju). Szkoleniowcami są najczęściej urzędnicy poszczególnych ministerstw, niezależni eksperci, będący doradcami w procesie programowania funduszy, eksperci z organizacji pozarządowych. Niestety ekspertów w tych dziedzinach nie ma zbyt wielu, urzędnicy programujący fundusze są często zbyt zajęci, by można było zaprosić ich na szkolenie. Stąd planowanie szkoleń z odpowiednim wyprzedzeniem nastęrcza sporych trudności.

Zadania łączników

1. Szczegółowy wykaz zadań łączników omówiony został w numerze 3 Eulotki (patrz: www.eu.ngo.pl)
- Do końca września 2002 głównym zadaniem dla łączników było:
- I. Opracowanie strategii współpracy, komunikacji i przepływu informacji pomiędzy sektorami w regionie.
 - II. Konsultacje społeczne: podjęcie działań w kierunku wypracowania stanowiska organizacji pozarządowych w regionie wobec Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego (ZPORR) oraz przynależnego do danego województwa Regionalnego Programu Operacyjnego (ROP), a także udziału w konsultacjach społecznych nad Narodowym Planem Rozwoju (NPR).
- Łącznicy odpowiadają przed swoimi organizacjami w regionie oraz przed Fundacją im. Batorego, która przekazała dotacje dla tych organizacji.

Podsumowanie pierwszych działań

I. STRATEGIA WSPÓŁPRACY, KOMUNIKACJI I PRZEPIYU INFORMACJI POMIĘDZY SEKTORAMI W REGIONIE

Strategie komunikacji zostały nadesłane przez łączników z 12 województw. Przedstawione koncepcje były bardzo zróżnicowane. I tak, na przykład w województwie lubelskim komunikacja łączni-

ków europejskich z różnymi partnerami w regionie ma być prowadzona na dwóch płaszczyznach:

- pierwsza dotyczy działań związanych z funkcją „łącznika” („łączenie” partnerów w regionie);
- druga z funkcją „eksperta” (działania typowo eksperckie, związane ze specjalistyczną wiedzą na temat Funduszy Strukturalnych).

Inny punkt wyjścia do tworzenia strategii komunikacji wskazali łącznicy z województwa kujawsko-pomorskiego, dla których proces ten rozpoczyna się od podzielenia organizacji w regionie na dwie grupy:

- na organizacje zainteresowane aktywnym uczestnictwem we wprowadzaniu Funduszy Strukturalnych w Polsce,
- na organizacje pragnące być jedynie odbiorcą informacji o ich wprowadzaniu.

Do pierwszej grupy będą na przykład w pierwszym rzędzie kierowane zaproszenia do udziału w różnego rodzaju ciałach przedstawicielskich, ale nie oznacza to wykluczenia jakichkolwiek organizacji z procesu informowania.

Podział odbiorców działań informacyjnych, określony w województwie łódzkim jest:

- **wewnętrzny** – w ramach „branż”,
- **zewewnętrzny** – w ramach współpracy z administracją publiczną, mediami.

W województwie lubuskim łącznicy przeprowadzili badanie ankietowe, mające na celu identyfikację potrzeb i organizacji w procesie przygotowań do wstąpienia do UE, a w szczególności do Funduszy Strukturalnych. Stworzyli też koncepcję współpracy pomiędzy organizacjami, rozpatrywaną w trzech płaszczyznach:

- rzeczowej – koncepcja utworzenia instytucji, która mogłaby stanowić centrum spotkań, szkoleń, wsparcia dla organizacji pozarządowych,
- jakościowej (określenie zapotrzebowania: które organizacje mogłyby z których usług korzystać),
- ilościowej (ilościowy zakres usług).

Najbardziej wystandaryzowana koncepcja komunikacji i przepływu informacji określona została przez wspomniane już województwo lubelskie. Komponenty strategii tamtejszych łączników są bardzo użyteczne przy analizie porównawczej wszystkich nadesłanych strategii komunikacji. Są one następujące³:

A. Współpraca i przepływ informacji wśród organizacji pozarządowych.

1. Stały kontakt z organizacjami pozarządowymi.
 - a) Dyżury łączników europejskich.
 - b) Strona internetowa.
 - c) Dystrybucja informacji za pośrednictwem partnerów.
 - d) Stała rubryka w pozarządowej/lokalnej prasie.
 - e) Praca z strukturami federacyjnymi.
2. Budowanie współpracy między organizacjami pozarządowymi.
 - a) Rurociąg projektów (ang. *project pipeline*), tzn.

- tworzenie bazy projektów, które mogłyby być realizowane z Funduszy Strukturalnych
- b) Tworzenie konsorcjów/koalicji/partnerstw
- c) Wspieranie ekspertów europejskich w organizacjach pozarządowych.

B. Współpraca z urzędami i instytucjami i wymiana informacji.

1. Współpraca z Urzędem Marszałkowskim.
 - a) Kontynuacja konsultacji programów operacyjnych.
 - b) Udział Urzędu Marszałkowskiego w spotkaniach informacyjnych.
 - c) Wymiana informacji.
2. Samorząd lokalny: gminy, powiaty.
3. Udział łączników europejskich w pracach nad Uzupełnieniem Programu⁴.
4. Komitety sterujące i monitorujące.
5. Szkolenia prowadzone przez ekspertów Urzędu Marszałkowskiego.

C. Współpraca ze środowiskiem biznesu i wymiana informacji.

D. Współpraca ze środkami masowego przekazu i wymiana informacji.

W przedstawionej lubelskiej koncepcji komunikacji nie wyodrębniono działań w podziale na branże, co z kolei proponowali łącznicy z innych województw.

Analiza porównawcza koncepcji komunikacji w regionach

Zadaniem łączników było określenie godzin i miejsca swoich dyżurów oraz dystrybucja informacji poprzez stronę internetową. Zdecydowana większość łączników potraktowała priorytetowo te formy działań.

Połowa łączników rozprowadza informacje poprzez partnerów lokalnych – głównie ma to miejsce w województwach, gdzie działa Sieć Wspierania Organizacji Pozarządowych SPLOT, gdyż każdy z ośrodków tej sieci ma grupę partnerów lokalnych. W kilku województwach łącznicy informują dzięki stałym kontaktom z regionalną prasą pozarządową lub lokalną.

Najrzadziej łącznicy kierują swoje działania na tworzenie struktur federacyjnych i koalicji. Jest to niepokojącym sygnałem, gdyż przy korzystaniu z Funduszy Strukturalnych kluczowe jest partnerstwo, tworzenie konsorcjów itd., oraz w wielu przypadkach zaniechanie konkurencji pomiędzy NGO-sami, tak, aby móc wspólnie przygotowywać projekty do realizacji. Zadanie to jest jednak niezwykle trudne: wymaga dłuższych i systematycznych prac – pierwsza faza działalności łączników była zbyt krótka.

Wszyscy łącznicy współpracują – w zakresie dotyczącym Funduszy Strukturalnych – z samorządem lub instytucjami podległymi samorządom. Dotyczy to przede wszystkim współpracy z samorządami woje-

wódzkimi – Urzędami Marszałkowskimi, a w szczególności z Departamentami Rozwoju Regionalnego – urzędem odpowiedzialnym za programowanie Regionalnego Programu Operacyjnego i/lub z Wydziałami Strategii Rozwoju Regionu. Łącznicy współpracują także z Regionalnymi Centrami Polityki Społecznej oraz z Wojewódzkimi Urzędami Pracy.

Zdecydowanie na mniejszą skalę (a w niektórych województwach w ogóle brak) ma miejsce komunikacja z samorządami niższego szczebla. Jest to uzasadnione trybem programowania funduszy, który odbywa się w głównej mierze na szczeblu wojewódzkim. Na spotkaniu wewnętrznym łączników, podkreślili oni jednak potrzebę i sensowność prac na poziomie powiatu – dotyczy to przede wszystkim praktycznego wymiaru przygotowywania projektów do FS.

Tylko połowa łączników ma wizję (najczęściej w bardzo ograniczonym zakresie) współpracy ze środowiskiem biznesu. Dlatego niewielu ją realizuje. W strategii komunikacji łącznicy mało miejsca poświęcili potencjalnym lub już istniejącym relacjom z tym sektorem. Partnerem łączników ze środowiska biznesu jest najczęściej regionalna izba gospodarcza. Ponadto, w niektórych województwach, łącznicy współpracują z ośrodkami, należącymi do Krajowego Systemu Usług na rzecz Małych i Średnich Przedsiębiorstw (np. w województwie łódzkim).

Większość łączników regularnie współpracuje z mediami, jednak w ich strategii nie ma długofalowej wizji takiej współpracy.

Cztery województwa w swoich strategiach podkreśliło potrzebę rozwoju komunikacji i przepływu informacji w ramach poszczególnych branż.

Ciekawym i niezwykle ważnym wynikiem opracowywanych strategii było wyraźne określenie potrzeby utworzenia regionalnych ośrodków wsparcia i informacji dla organizacji pozarządowych. Taką pilną potrzebę deklaruje 6 województw i pokrywa się to z faktem braku ośrodków Sieci SPLOT w tych regionach. Jedynie Małopolska nie przedstawiła takiej potrzeby.

II. KONSULTACJE SPOŁECZNE

Drugim ważnym zadaniem łączników było podjęcie prac nad wspólnym stanowiskiem organizacji pozarządowych w regionie wobec Regionalnego Programu Operacyjnego, a także udział w konsultacjach społecznych dotyczących Narodowego Planu Rozwoju i Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego.

Tryb konsultacji

Na podstawie nadesłanych sprawozdań można określić optymalny tryb konsultacji w regionie, przyjmowany przez łączników w celu wypracowania pozarządowego stanowiska.

W 9 województwach łącznicy zorganizowali spo-

tkania regionalne bądź subregionalne, podczas których odbywała się debata z organizacjami pozarządowymi. Również powodzeniem cieszyły się konferencje konsultacyjne, organizowane we wszystkich województwach przez Urząd Marszałkowski z inicjatywy Ministerstwa Gospodarki. Na spotkania te zapraszani byli łącznicy oraz inni przedstawiciele organizacji pozarządowych. Podczas tych spotkań łącznicy prezentowali opracowane wcześniej stanowisko pozarządowe lub zabierali głos w dyskusji na temat celów i priorytetów zawartych w projekcie Narodowego Planu Rozwoju i Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego.

W prawie połowie województw łącznicy wskazywali na zaangażowanie Departamentu Rozwoju Regionalnego UM lub innych pracowników Urzędu Marszałkowskiego, jako na pomoc we włączeniu NGOów w proces konsultacji i prac nad programem operacyjnym.

Jednakowo częstymi przedsięwzięciami, podejmowanymi przez łączników były:

- opracowanie i wysyłanie informacji o konsultacjach społecznych do organizacji pozarządowych oraz do mediów,
- opracowanie wspólnego stanowiska przez łączników i poddanie tak opracowanego do konsultacji zainteresowanym organizacjom,
- udział łącznika w różnych grupach roboczych / branżowych przy Urzędzie Marszałkowskim, zajmujących się: przygotowaniem odpowiednich części programu operacyjnego, zbieraniem propozycji projektów podpadających pod priorytety Funduszy Strukturalnych, programowaniem (bądź aktualizowaniem) strategii rozwoju regionalnego / zapisów do kontraktu wojewódzkiego.

Analogicznie do grup przy samorządzie, łącznicy w kilku przypadkach sami wyodrębniali grupy osób do prac nad stanowiskiem pozarządowym.

Innym trybem konsultacji był proces zbierania uwag, komentarzy od organizacji, np. drogą mailową. W kilku przypadkach stanowisko organizacji pozarządowych opracowane zostało w formie preambuły lub deklaracji NGOów z regionu, w innych zaś jako list, który został przesłany – oprócz samorządu wojewódzkiego – również do odpowiednich ministerstw.

Utrudnienia w prowadzeniu konsultacji, na które wskazywali łącznicy, to:

- zmiany treści i struktury niektórych dokumentów przez administrację rządową w trakcie trwania konsultacji,
- mało czasu na konsultacje,
- kłopoty z dostępnością do odpowiednich dokumentów,
- w nielicznych przypadkach (3 województwa) łącznicy wskazywali na utrudnienia/nieudolność /niechęć Urzędu Marszałkowskiego oraz niewystarczającą aktywność administracji samorządowej w procesie uspołecznienia dokumentów,
- w jednym przypadku wskazana została bariera

w konsultacjach, wynikająca z okresu wakacyjnego.

Do ułatwień w procesie konsultacji łącznicy zaliczyli przede wszystkim sprecyzowanie przez odpowiednie ministerstwa zapytań do konsultowanych dokumentów oraz organizowanie konsultacyjnych spotkań w regionie przez Urzędy Marszałkowskie – jw.

Część łączników, dzięki zdobytemu doświadczeniu, wskazywała na konieczność wypracowania stałych mechanizmów konsultacji społecznych w regionie.

Uwagi merytoryczne

Czego dotyczyły stanowiska wypracowane przez organizacje pozarządowe? Uwagi organizacji pozarządowych do ROP, ZPORR i NPR można podzielić na cztery kategorie:

1. dotyczące celów ogólnych programu,
2. uwagi do poszczególnych priorytetów i działań w programie,
3. zastrzeżenia do technicznych uwarunkowań wdrażania programów,
4. ukierunkowane ściśle na zagadnienia trzeciego sektora.

Organizacje pozarządowe uznały ogólne cele programu za dobrze zdefiniowane, choć obawiają się, czy osiągnięcie celu strategicznego Narodowego Planu Rozwoju w planowanym okresie jest możliwe. W diagnozie społeczno-gospodarczej regionu organizacje dostrzegały niepełną diagnozę dotyczącą „wykluczenia społecznego”, brak rzetelnego ukazania potrzeb edukacyjnych (sprowadzenie analizy edukacji do wskaźnika skolaryzacji), a w przypadku bezrobocia – ukazania ogólnych przyczyn na obszarze całego kraju bez wyeksponowania specyfiki regionu.

W obszarze programowym dotyczącym konkretnych działań, organizacje wyraźnie wskazują na potrzebę harmonizacji priorytetów i zadań. W priorytecie obejmującym rozwój lokalny pominięte zostały środki na wsparcie sektora gospodarki turystycznej. W zakresie działań związanych z pomocą społeczną brakuje charakterystyki osób objętych pomocą oraz instytucji/organizacji udzielających pomocy. Ponadto organizacje widzą potrzebę rozszerzenia pomocy na większą ilość grup szczególnego ryzyka w zapisach dotyczących „promocji integracji społecznej”.

W zakresie harmonizacji zapisów w poszczególnych priorytetach organizacje postulują także o:

- uwzględnienie inwestowania w edukację zawodową,
- dostosowanie rozwoju społeczeństwa informacyjnego do grup o specyficznych potrzebach,
- wprowadzenie działania dotyczącego rozwoju branż charakterystycznych dla regionu i budowania dla nich kadr,
- objęcie działaniami promującymi rozwój przedsiębiorczości systemowe wsparcie prawne, kredytowe, doradcze w zakresie technologii, metodologii i standardów usług, budowania spółek, zrzeszeń, konsorcjów.

Gdańska Rada Organizacji Pozarządowych zwraca uwagę na niewykorzystanie w ramach priorytetu „rozwoj lokalny” ogromnego potencjału samopomocowego i postuluje wykorzystywanie np. potencjału własnego grup ryzyka, jak i potencjału zawartego w działaniach ruchu kobiet. W innej sferze zwraca uwagę na:

- konieczność podejmowania projektów na rzecz modernizacji i restrukturyzacji gospodarstw rolnych, przetwórstwa, zarządzania obszarami leśnymi, zintegrowanego rozwoju obszarów wiejskich (usługi dla mieszkańców, różnicowanie działalności gospodarczej),
- konieczność doinwestowania środowiskowych form edukacji, pomocy społecznej,
- konieczność wspierania projektów na rzecz dostępności turystyki i ofert dla grup o specjalnych potrzebach w tym zakresie (niepełnosprawni, seniorzy).

W wielu województwach organizacje zwracały uwagę na potrzebę rzeczywistej realizacji w regionie zasady partnerstwa: wskazywały na konieczność wypracowania współpracy międzysektorowej i proponowały premiowanie projektów, które zakładają partnerstwo międzysektorowe.

W zakresie wdrażania programów organizacje dostrzegają takie zagrożenia jak problemy związane ze współfinansowaniem Funduszy Strukturalnych z krajowych środków publicznych, a także prywatnych. Wyrażają także obawy związane z minimalną kwotą dla pojedynczych projektów – z punktu widzenia zarządzającego programem duże projekty (na wysokie kwoty) zapewniają sprawniejszą absorpcję funduszy, jednak dla organizacji pozarządowych najwartościowsze są małe, lokalne projekty. Organizacje proponują wprowadzenie formuły grantu globalnego⁵ oraz apelują o aktywizację, efektywność i sprawność wdrożenia pomocy technicznej.

Uwagi ukierunkowane ściśle na zagadnienia trzeciego sektora dotyczyły:

- potrzeby ujednoczenia terminologii związanej z sektorem pozarządowym,
- braku charakterystyki NGOs jako ważnego sektora życia społecznego,
- pomijania organizacji pozarządowych jako odbiorców działań zapisanych w programach,
- potrzeby zapisu o rozwoju infrastruktury (w rozumieniu wsparcia instytucjonalnego) wspierającej sektor pozarządowy,
- uwzględnienia działań wspierających zatrudnienie w sektorze pozarządowym,
- uwzględnienia NGOs, szczególnie tych działających w sferze usług, jako odbiorców pomocy w ramach działania dotyczącego rozwoju konkurencyjności regionu i rozwoju przedsiębiorczości w regionie,
- udziału NGOs w komitetach sterujących i monitorujących,
- wykorzystania pomocy technicznej przez organizacje pozarządowe.

Zadania strategiczne łączników na najbliższe pół roku

Do strategicznych zadań do końca marca 2003 łącznicy zaliczyli:

- prace nad uzupełnieniem programów operacyjnych,
- włączenie organizacji pozarządowych w działalność komitetów sterujących i monitorujących,
- pomoc w budowaniu konsorcjów,
- inicjowanie i pomoc w tworzeniu projektów, oraz inne wewnętrzne prace związane z projektem.

Organizacje, z którymi związani są formalnie łącznicy, mają przedłużone umowy i dotacje na działania łączników na okres do końca marca 2003 r.

Projekt obejmujący działania łączników ma charakter nowatorski. Doświadczenia w tego typu działaniach na skalę ogólnokrajową, związanych z wyłanianiem osób, pełniących funkcje eksperckie i polityczne dla jakiegoś porozumienia organizacji pozarządowych, prowadzone były jedynie przez organizacje ekologiczne. Projekt łączników realizowany jest w szczególnym momencie: odbywa się proces planowania na co zostaną przeznaczone Fundusze Strukturalne w Polsce, a w procesie tym Unia Europejska szczególnie naciska na przestrzeganie zasady partnerstwa. Zasada ta przejawia się w organizowaniu konsultacji społecznych, obejmujących między innymi organizacje pozarządowe. Dzięki tym wymogom Unii, projekt łączników uzyskał poparcie ze strony Ministerstwa Gospodarki (Departament Programowania Rozwoju Regionalnego – odpowiedzialny za programowanie Funduszy Strukturalnych w Polsce) oraz zaangażowanie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej (Departament Programów Przedakcesyjnych i Strukturalnych). Łącznicy mieli też tym sposobem ułatwioną współpracę z Urzędami Marszałkowskimi. Oprócz współpracy z administracją publiczną do osiągnięć projektu można zaliczyć:

- zaangażowanie organizacji pozarządowych w regionalne prace programujące Fundusze Strukturalne,
- zainicjowanie debaty wśród organizacji pozarządowych nt. rozwoju regionalnego w kontekście przystąpienia do UE,
- integrację organizacji pozarządowych w regionie (choć nie we wszystkich regionach) wokół problematyki, której dotyczy projekt.

Do trudności napotkanych w trakcie realizacji projektu należy zaliczyć:

- kwestię zatrudnienia i wynagrodzenia łączników: trudno pogodzić czasowo pracę etatową z pełnieniem funkcji łącznika,
- brak integracji wśród organizacji pozarządowych w niektórych regionach,
- brak odpowiednich ekspertów, którzy mogliby być zaangażowani w projekt, np. jako szkoleniowcy,

- brak konsultacji sektorowych na szczeblu ogólnopolskim,
- brak dodatkowych źródeł finansowania.

Projekt powinien być realizowany przynajmniej do czasu wstąpienia Polski do UE. Najbliższe etapy realizacji projektu będą dotyczyły jeszcze programowania Funduszy; na późniejszym etapie zaczną się prace nad przygotowaniem do absorpcji tych Funduszy.

opracowanie: Renata Koźlicka

¹ Inaczej mówiąc: planowanie na co zostaną spożytkowane Fundusze Strukturalne.

² Komisja złożona była z realizatorów projektu oraz z doproszonych ekspertów.

³ Opracowane na podstawie „Strategii działań łączników europejskich na Lubelszczyźnie” autorstwa Marka Piaseckiego i Ewy Paszkiewicz.

⁵ Organizacja/instytucja, która uzyskała dofinansowanie w formie grantu globalnego ogłasza regranting na pomniejsze projekty.

Notatki

– seminaria, konferencje, spotkania – jesień 2002

Główne przykazanie: wydać kasę ★★★★★★

Wydatkowanie unijnych środków przedakcesyjnych w dziedzinie ochrony środowiska w krajach kandydujących do Unii odbywa się pod widoczną presją czasu. Cierpi na tym jakość projektów, rzadko odbywają się konsultacje społeczne i niewystarczająca okazuje się kontrola nad wydatkowaniem środków. Takie wnioski przedstawiono podczas **konferencji zorganizowanej przez CEE Bankwatch i Friends of the Earth Europe, która odbyła się 25-26 listopada w Brukseli**. Z dyskusji podczas konferencji, w których uczestniczyli także przedstawiciele niektórych rządów krajów kandydujących jak i Komisji Europejskiej, wynika, że sytuacja ta może się nawet pogorszyć w pierwszych latach członkostwa państw Europy Środkowej w Unii.

Celem konferencji, która miała miejsce w Parlamencie Europejskim, było przedstawienie raportu pt. „Miliardy na rzecz zrównoważonego rozwoju?” (*Billions for Sustainability?*). Na podstawie obserwacji, dokonanych podczas ponad dwóch lat w ośmiu krajach Europy Środkowej przez członków CEE Bankwatch przedstawiono przykłady różnych nieprawidłowości, stwierdzonych przy korzystaniu ze środków przedakcesyjnych. Konferencja dotyczyła także tego, czy ochrona środowiska jest uwzględniana przy planowaniu funduszy przedakcesyjnych: jak wynika z badań, dzieje się to bardzo rzadko.

Raport projektu, przedstawiony na konferencji¹, zwraca między innymi uwagę na:

- rzadkie przeprowadzanie konsultacji społecznych: gdy Unia Europejska tego nie wymaga, administracje krajów kandydujących niechętnie przystają na takie konsultacje (nawet gdy praktyka pokazuje, że prowadzi ona do wdrożenia lepszych projektów);
- brak dostępu do informacji, w tym między innymi do dokumentów w języku zrozumiałym dla lokalnych społeczności, brak równego dostępu do informacji na temat możliwych źródeł finansowania unijnego dla samorządów;
- preferowanie dużych i drogich projektów infrastrukturalnych, czy też forsujących kontrowersyjne inwe-

stycje (budowa autostrad, wiodących przez obszary o wyjątkowych walorach przyrodniczych), zniechęcających lokalne władze do szukania tańszych, nastawionych na zrównoważony rozwój rozwiązań.

Jednak nie tylko wyniki przedstawione w raporcie dają do myślenia. Uczestnikom konferencji dane było obserwować znaczną różnicę w podejściu do Funduszy Strukturalnych pomiędzy działaczami pozarządowymi a przedstawicielami Komisji Europejskiej. Fundusze przedakcesyjne (ISPA, Phare czy SAPARD) stanowią dla krajów kandydujących pewnego rodzaju próbę generalną przed Funduszami Strukturalnymi.

Lekcje, z których zdaniem Friends of the Earth Europe oraz CEE Bankwatch, należy korzystać dla lepszego przygotowania państw do Funduszy Strukturalnych, to m.in. potrzeba:

- jasnej oceny – czy efektywnie wykorzystano środki pomocowe, a gdy to nie ma miejsca, wyciąganie stosownych konsekwencji wobec tych, którzy nimi źle zarządzają;
- stosowania zasad udziału społecznego i partnerstwa przy planowaniu projektów i ich monitorowaniu, jak i przejrzystości w podejmowaniu decyzji i dostępu do dokumentacji;
- oceny alternatywnych, często tańszych, prostszych i dla środowiska naturalnego mniej szkodliwych rozwiązań, m.in. przez oceny środowiskowe;
- obniżenia minimalnych progów na projekty finansowane ze środków unijnych;
- usprawnienia procesów decyzyjnych, zwłaszcza w kontaktach pomiędzy administracją w krajach kandydujących i Brukselą oraz w samej Komisji;
- zatrudnienia odpowiedniej liczby dobrze przygotowanych i opłacanych pracowników administracji publicznej w krajach kandydujących;
- położenia nacisku nie tylko na budowę dróg, ale także na cały sektor transportu, czy rozwój wsi, a nie tylko na wielki przemysł rolny.

Argumenty te tylko częściowo zostały omówione przez pracowników Komisji Europejskiej obecnych na konferencji. Stwierdzono, że możliwe jest grupo-

wanie mniejszych projektów w jeden projekt finansowany przez Unię, tak aby minimalne progi nie stanowiły zbyt sztywnej bariery dla korzystania z funduszy. Ponadto jednak pracownicy, zwłaszcza Dyrekcji Generalnej ds. Polityki Regionalnej, którzy zajmują się Funduszami Strukturalnymi, wykorzystali konferencję, aby mówić o czymś innym.

Dla tych urzędników unijnych istotne jest przede wszystkim to, że pierwszy okres udostępnienia Funduszy Strukturalnych będzie wyjątkowy ze względu na jego bardzo krótki okres realizacji. Zaledwie dwa i pół roku minie pomiędzy przystąpieniem Polski do Unii – przyjmując, że rozszerzenie nastąpi w maju 2004 r. – a końcem obecnego cyklu budżetowego Unii w grudniu 2006 r. (zwykle jeden cykl budżetowy obejmuje siedem lat). A ilość środków, które nowym państwu członkowskim uda się wynegocjować na okres 2007-13, zależy od tego, jak dobrze kraje obecnie kandydujące zaabsorbują (czytaj: wydadzą) środki przyznane nie tyle w ramach funduszy przedakcesyjnych, co w pierwszych latach członkostwa z Funduszy Strukturalnych.

Pracownicy Komisji oczywiście odrzucali zarzut, stawiany przez uczestników konferencji, że tym samym proponują, aby ważniejsza była ocena ile zostanie wydane, a nie na co te środki pójdą. Jednak nacisk kładziony na zagrożenie i niekorzyści, jakie mogą płynąć dla krajów takich jak Polska ze złej (czytaj: ilościowo niedostatecznej) absorpcji środków, czy też formułowanie usilnych prośb, aby „podejmować strategiczne decyzje co do priorytetów”, nie pozostawiły wśród uczestników konferencji większych wątpliwości. Kto kasy nie wyda, ten przy następnym rozdaniu dostanie mniej.

W sytuacji przedstawionej przez przedstawicieli Komisji Europejskiej presja na administrację polską, aby wydać środki, staje się ogromna. Potęgowana jest ona przez istotne zagrożenie, że na wymagane współfinansowanie projektów często brakuje funduszy w budżecie państwa. Jak stwierdziła jedna z animatorów badań CEE Bankwatch i konferencji, Magda Stoczkiewicz, zapisy dotyczące zrównoważonego rozwoju pozostają tym samym pięknym zapisem na papierze, a nacisk na absorpcję środków odbywa się wbrew podstawowym zasadom Unii Europejskiej, tj. spójności i solidarności.

Zarówno kultura nieprzejrzystego, zamkniętego podejmowania decyzji przez większość administracji krajów obecnie do Unii kandydujących, jak i potrzeba udowodnienia przez administracje na szczeblu krajowym i unijnym, że wydano pieniądze, złe tym zasadom wróżą. Najbardziej widoczne będzie to w pierwszych latach po przystąpieniu do Unii.

Paweł Krzeczunowicz

Szukanie miejsca dla trzeciego sektora w Europie

★★★★★

Europejska Rada na rzecz Organizacji Pozarządowych (CEDAG), jedna z brukselskich sieci organizacji pozarządowych, zorganizowała w dniach **21-22 listopada 2002 r. spotkanie, podczas którego omawiano stosunki pomiędzy władzą publiczną i trzecim sektorem w Europie**. Mówcy przedstawiali zarówno uregulowania prawne (jak np. polską ustawę o pożytku publicznym i wolontariacie, o której opowiedział Radosław Skiba ze Stowarzyszenia Klon/Jawor), jak i praktykę dialogu obywatelskiego (np. francuską Kartę Wzajemnych Zobowiązań).

Z wypowiedzi uczestników z kilku krajów europejskich jasno wynikało, że jakość dialogu obywatelskiego w wielu krajach o tradycji silnego sektora państwowego zależy w dużej mierze od dobrych chęci samych polityków, którzy mogą spowodować otwarcie swoich administracji na dialog z NGO-sami. Interesujący w tym kontekście jest przykład Karty Wzajemnych Zobowiązań pomiędzy rządem Francji i przedstawicielami tamtejszego trzeciego sektora z 2001 r.: do jej podpisania zobowiązano każdego ministra rządu, tak aby nie dochodziło do sytuacji, że relacje ustalone pomiędzy sektorem a jednym tylko resortem okazują się martwą literą wobec innego resortu. Jednak wartość tych podpisów (i, co za tym idzie, samego dialogu) wygasła wraz ze zmianą rządu.

Także w Unii Europejskiej kwestia dialogu obywatelskiego i rola organizacji pozarządowych w Unii nie zostały dotychczas rozstrzygnięte. Inna sytuacja miała miejsce w przypadku Rady Europy – ta międzynarodowa organizacja od samego początku uregulowała współpracę z trzecim sektorem (tak samo jak inna wielka instytucja międzynarodowa powstała zaraz po drugiej wojnie światowej – Organizacja Narodów Zjednoczonych). Przy tworzeniu Unii Europejskiej o takich regulacjach nie było mowy. Częściowo jest to związane z pierwotnym naciskiem Wspólnot Europejskich na kwestie gospodarcze i przemysłowe; dopiero z czasem Unia Europejska stała się odpowiedzialna za sprawy leżące bardziej w sferze zainteresowań NGO-sów.

Sytuacja ta może ulec zmianie dzięki propozycjom Konwentu nt. Przyszłości Europy. Całkiem niespodziewanie Prezydium Konwentu do pierwszej propozycji przyszłego traktatu konstytucyjnego Europy, ogłoszonego w październiku 2002, wpisało pojęcie demokracji partycypacyjnej, jako jednej z podstaw demokratycznej legitymizacji instytucji europejskich. Także Komisja Europejska powinna w grudniu 2002 r. opublikować końcową wersję zaleceń wobec własnych pracowników, co do minimalnych standardów konsultacji z organizacjami pozarządowymi.

Podczas konferencji CEDAG-u omawiano także stan prac nad Statutem Europejskiego Stowarzyszenia – uregulowania prawnego, pozwalającego organizacjom, któ-

¹ Elektroniczna wersja raportu pod adresem: www.foeeurope.org/publications/Billions_for_sustainability.pdf

re chcą z niego skorzystać, na prowadzenie działalności na terenie Unii. Europejski Statut stowarzyszeń, nad którym prowadzone są dyskusje od ponad dziesięciu lat, uzupełniłby już istniejące unijne uregulowania (statuty), dotyczące zarówno spółek, jak i spółdzielni. Proponowany tekst Statutu jest obecnie oceniany przez rządy państw członkowskich i powinien zostać przyjęty przez Radę Europejską w grudniu 2002. Do tego czasu tekst projektu zostanie ogłoszony. Dalszy postęp w uchwaleniu tego dokumentu będzie zależał od zainteresowania kolejnych państw, przewodniczących Unii oraz od nastawienia Parlamentu Europejskiego, gdzie odczuwalna jest rezerwa wobec trzeciego sektora, częściowo spowodowana nie zawsze przejrzystym czy etycznym zachowaniem niektórych NGOów.

W konferencji CEDAG-u uczestniczyli przedstawi-

ciele organizacji pozarządowych z krajów kandydujących do Unii (Polski, Rumunii, Słowenii, Węgier). Wyraźne było, że organizacje pozarządowe w obecnych państwach członkowskich Unii Europejskiej borykają się z podobnymi kwestiami, dotyczącymi trzeciego sektora (reprezentatywność, przejrzystość, działalność gospodarcza itp.). Istnieje jednak widoczna różnica między nimi, jeżeli chodzi o argumentację przytaczaną dla uzasadnienia lepszego uregulowania stosunków pomiędzy pierwszym i trzecim sektorem: dla uczestników z Europy Środkowej chodzi o budowę demokracji we własnym kraju, dla wielu uczestników z Europy Zachodniej dominuje cel ochrony europejskiego modelu socjalnego (czytaj: obrony przed zagrożeniami gospodarki liberalnej, płynącymi ze Stanów Zjednoczonych).

Paweł Krzczunowicz

Kalendarium

Wykaz konferencji, seminariów, kongresów, wystaw – grudzień 2002 – luty 2003

Pełen wykaz konferencji i innych spotkań w okresie grudzień 2002-luty 2003 znajduje się na stronie internetowej: www.eu.ngo.pl (konferencje i spotkania).

4-8 grudnia	<p>■ Immigration into Countries of the European Union: Policy Approaches on the National and European level; Imigracja do krajów Unii Europejskiej: różne podejścia i polityka na szczeblu krajowym i europejskim; Miejsce: Bruksela, Belgia Organizator: Berliner Institut für Vergleichende Sozialforschung, Kontakt: ARGE Europäisches Migrationszentrum (EMZ), Schliemannstr. 23, 10347 Berlin, Germany, tel.: +49 30 4465 1065, fax: +49 30 444 1085, emz@compuserve.com, Więcej informacji: http://www.emz-berlin.de</p>	6-8 grudnia	<p>■ Transformations in Politics, Culture & Society; Transformacje w polityce, kulturze i społeczeństwie; Miejsce: Bruksela, Belgium; Więcej informacji: http://www.interdisciplinary.net/tpcs1.htm</p>
4-7 grudnia	<p>■ Citizenship and Discrimination in Europe; Obywatelstwo a dyskryminacja w Europie Organizator: University of Warwick Miejsce: Coventry, Wielka Brytania Kontakt: University of Warwick, Coventry CV4 7AL, tel.: +44 (0) 24 7652 3523, fax: +44 (0) 24 7646 1606, christophe.bertossi@warwick.ac.uk</p>	6-8 grudnia	<p>■ Osteoporosis and Depressive Illness in Older People; Sympozjum na temat „Osteoporoza oraz choroby depresyjne u osób starszych”; Miejsce: Warwick, Wielka Brytania; Organizator: European Union Geriatric Medicine Society (EUGMS) Kontakt: Stéphanie Colin, MF Congrçs, 8, rue Tronchet, F-75009, Paris, tel.: +33 1 40 07 11 21, fax: +33 1 40 07 10 94, scolin@mfgroupe.com, congres@mfgroupe.com, Więcej informacji: www.mfgroupe.com</p>
5-6 grudnia	<p>■ Turn the Spotlight on Trafficking in Women; Dyskusja nad problemem handlu kobietami Miejsce: Syrakuzy, Włochy Organizator: Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna Spraw Społecznych i Zatrudnienia, Dział ds. Równouprawnienia Więcej informacji: www.europa.eu.int/comm/employment_social/news/2002/nov/traffick_en.html</p>	9-10 grudnia	<p>■ Reducing Inequalities in Health among Children and Young People Niwelowanie nierównych szans w zakresie zdrowia wśród dzieci i młodzieży Miejsce: Kopenhaga, Dania Organizator: Duńskie Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Zdrowia Kontakt: Birgitte Finnemann Bruun, Copenhagen Health Administration, Sjøllandsгатde 401, DK-Copenhagen N, tel.: +45 35 30 35 75, fax: +45 35 30 39 39, bfb.suf@ipost.kk.dk Więcej informacji: www.inequalities-copenhagen.dk</p>

10 grudnia	<p>■ International Humans Rights Day Konferencja i warsztaty z okazji Międzynarodowego Dnia Praw Człowieka Miejsce: Budapeszt, Węgry Organizator: Ruch na rzecz Praw Człowieka im. Mahatmy Gandhiego Kontakt: Mahatma Gandhi Human Rights Movement, Postafiók 186, ó utca 5, H-1590 Budapeszt, tel.: +36 1 331 9471, fax: +36 1 318 1414, budgandhim@yahoo.com</p>		Organizator: Nordic Forum for Security Policy we współpracy z Murmansk State Pedagogical Institute oraz lokalnymi władzami Kontakt: stete@stete.org, Więcej informacji: www.stete.org
10 grudnia	<p>■ European Tourism Forum 2002 Europejskie Forum Turystyki Głównym tematem będzie: Wspólny wysiłek i perspektywy turystyki europejskiej w kontekście Agenda 21: zrównoważony rozwój, ocena wpływu na turystykę Miejsce: Bruksela, Belgia Organizator: Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Przedsiębiorstw, Dział Turystyki Więcej informacji: www.europa.eu.int/comm/enterprise/services/tourism/tourism_forum/index.htm</p>	25-31 stycznia 2003	<p>■ VI European Youth Olympic Festival (winter); Europejska Zimowa Olimpiada Młodzieżowa Miejsce: Bratysława, Słowacja Kontakt: NA@nomail.adress Więcej informacji: http://www.internationalgames.net/EYODWint.htm</p>
9-10 grudnia	<p>■ European Seminar, Prevent and Combat Exclusion; Seminarium europejskie poświęcone zapobieganiu i zwalczaniu wykluczenia społecznego Organizator: Mutualité Sociale Agricole (Francja), Deutscher Pariteit Wohlfartsverband (Niemcy), Irish Combat Poverty Agency (Irlandia) oraz Comissariado de Luta Contra a Pobreza (Portugalia) Kontakt: Luis Frota, Chargé des Relations Européennes, CCMSA Tel: 0033 1 41 63 74 38 Fax: 00 33 1 41 63 77 54 e-mail: frota.luis@ccmsa.msa.fr</p>	30-31 stycznia 2003	<p>■ Transposition of the «Racial Equality Directive», ENAR Conference; Wdrożenie unijnej Dyrektywy Równości Rasowej do prawa krajowego Organizator: Europejska Sieć Przeciwko Rasizmowi; Miejsce: Berlin, Niemcy Kontakt: Julia Plessing, European Network against Racism, 43, rue de la Charité, B-1210 Bruksela, Belgia, Tel: +32 (0) 2 229 35 73, Fax: +32 (0) 2 229 35 75, Secretariat.enar@skynet.be</p>
14-16 stycznia 2003	<p>■ Introductory course in Project Cycle Management and Logical Framework Approach; Kurs wstępny nt. zarządzania projektem oraz konstruowania matrycy logicznej do projektu Miejsce: Bruksela, Belgia, 23 rue du Luxembourg.1000 Brussels Organizator: PCM Group (Process Consultants and Moderators) Kontakt: Erik Kijne, PCM Group, Tel. + 322 514 36 41, Fax. +322 514 36 42, e-mail erik@pcm-group.com, Więcej informacji: http://www.pcm-group.com</p>	30-31 stycznia 2003	<p>■ Towards sustainable agriculture for developing countries: options from life sciences and biotechnologies; W kierunku zrównoważonego rozwoju w rolnictwie dla krajów rozwijających się: opcje z punktu widzenia nauk przyrodniczych i biotechnologicznych Miejsce: Bruksela, Belgia Organizator: Komisja Europejska Więcej informacji: http://europa.eu.int/comm/research/conferences/2003/sadc/programme_en.html</p>
24-26 stycznia 2003	<p>■ Międzynarodowa Konferencja na temat współpracy transgranicznej między Rosją a państwami morza Barentsa i Bałtyku Miejsce: Murmańsk, Rosja</p>	6-8 luty 2003	<p>■ Growing Philanthropy in the New Europe; Rozwój filantropii w Nowej Europie Miejsce: Budapeszt, Węgry Organizator: Europejskie Centrum Fundacji Więcej informacji: www.etc.be</p>
		6-9 luty 2003	<p>■ 9th Central and Eastern European Fundraising Workshop; 9 Warsztat dot. Fundraisingu w Europie Środkowo-Wschodniej; Miejsce: Budapeszt, Węgry Organizator: Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego, Węgry Więcej informacji: http://www.csf.hu</p>
		24-26 luty 2003	<p>■ INTRAC Open Training: Civil Society Strengthening; Miejsce: Londyn, Wielka Brytania Organizator: INTRAC Kontakt: Rebecca Blackshaw, INTRAC, e-mail r.blackshaw@intrac.org, Więcej informacji: www.intrac.org</p>

■ Wydawca:

Warszawskie Biuro
Łącznikowe Przedstawi-
cieli i Organizacji Pol-
skich Organizacji Po-
zarządowych
w Brukseli

■ Skład redakcji:

Paweł Krzczunowicz
Renata Kozłicka
Nina Musiał
Justyna Duriasz-Bulbak
Alina Gałązka
Urszula Krasnodębska-
Maciuła

■ Projekt graficzny i łamanie:

Michał Poloriski

■ Kontakt:

eu@eu.ngo.pl

■ Wersja elektroniczna EUlotki:

www.eu.ngo.pl

edz reprezentacja współpraca wiedza
ca kontakt wiedza kontakt informacja współpraca
Wiedza

Prosimy o kontakt

Zachęcamy Państwa do kontaktowania się z nami i przybliżenia nam Waszych problemów lub potrzeb w procesie integracji europejskiej. Często od Państwa będzie zależało, co znajdzie się w następnym numerze Biuletynu albo jakie działania podejmiemy jako Przedstawicielstwo.

EUlotka została wysłana w ilości 2000 egzemplarzy do wybranych organizacji w kraju (choć głównie do tych, które odpowiedziały na ankietę JAWOR i znajdują się w bazie organizacji pozarządowych na stronie www.ngo.pl) oraz do tych, które zamówiły prenumeratę.

Jeśli życzą sobie Państwo otrzymywać kolejne numery – prosimy o przekazanie nam takiej informacji (e-mailem, faksem lub listownie):

Adres Redakcji:

Warszawskie Biuro Łącznikowe
Biuletyn Przedstawicielstwa
Organizacji Pozarządowych w Brukseli
ul. Szpitalna 5/5, 00-031 Warszawa

e-mail: eu@eu.ngo.pl

(temat listu: „EUlotka”)

tel.: (0 prefiks 22) 828 91 28

faks: (0 prefiks 22) 828 91 29

Czym jest Przedstawicielstwo?

Powstało w maju 2001r. z inicjatywy polskich organizacji pozarządowych. Przedstawicielstwo zajmuje się sprawami dotyczącymi Trzeciego Sektora. Od jesieni 2001 r. działają dwa biura: w Brukseli i w Warszawie (Biuro Łącznikowe).

Misją Przedstawicielstwa jest służenie wszystkim zainteresowanym organizacjom: docieranie do nich z użyteczną, konkretną, rzetelną, nieodpłatną informacją o Unii Europejskiej.

Przedstawicielstwo ma strukturę członkowską. NGOs, które realizują projekty europejskie, organizują wizyty w Brukseli lub prowadzą działania wymagające załatwienia indywidualnych spraw w unijnych instytucjach, mogą być zainteresowane formalnym przystąpieniem do Przedstawicielstwa. Organizacje członkowskie są uprawnione do zgłaszania do Przedstawicielstwa indywidualnych próśb i zapytań.

Szczegółowe informacje o warunkach członkostwa znajdziecie Państwo w EUlotce.

Polish NGO Office in Brussels – Bureau des ONG polonaises, Bruxelles Przedstawicielstwo Polskich Organizacji Pozarządowych w Brukseli

Rue Dejonckerstraat 46, B-1060 Brussels, Belgium

Tel: +32 2 537 93 57, Fax: +32 2 544 08 80, E-mail: eu@eu.ngo.pl

EUlotkę można powielać i dostarczać innym zainteresowanym organizacjom za podaniem źródła.

Funkcjonowanie Przedstawicielstwa Polskich NGOs w Brukseli finansowane jest z grantu **Fundacji im. Stefana Batorego** oraz ze składek członkowskich.

EUlotka wydawana jest dzięki wsparciu finansowemu **Unii Europejskiej** – ze środków **Phare Small Projects Programme**.

ISSN 1644-1486

9 771644 148007 >

